

Vuosikertomus 2008

lasi rauhallisna. Mutta weljekset, ehdittyään iloisesti kotiansa taakkoineen, voiteliwat haawojansa lääkkeellä, joka oli rakennettu wiinasta, suolasta, ruudista ja tulikiwi-jauhoista. Sillä he voiteliwat haawojansa ja pyhkäisiwät keltaruskeata termaa päälle.

iin haalivat he elantoansa korkeasta ja mäkien wiidoista, täyttäin warahuoneensa monellaisella otuksella: linnuilla, jäniksillä, mäyrillä ja karhuhallalla. Olivat he myös pitäneet huolta wanhan, uskollisen Waltionsa talwifesta muonasta. Nähtiin suon rannalla tuolla waltainen, sirpillä niitetty ja siileäksi harjattu heinäsuowa, kylliksi riittäwä talwen kestäessä. Ei oltu myös unohdettu heidän pirttinsä talwilämpimän waroja. Seisoi huikea halkopino lähellä aittaa ja wielä terwaschantoja korkea lasa, kuin aika röykkiö Siiden hirwen sarwia, pirtin seinyksellä, ulettuen maasta ylös katon räystääsien asti. — Niin warustettuina taisiwat he wakaasti katsoa talwea wästen hyrteistä partaa.

Kansalliskirjaston toiminta-ajatus

Kansalliskirjasto turvaa kansallisen julkaistun kulttuuriperinnön saatavuuden yhteiskunnassa. Kansalliskirjasto välittää ja tuottaa tietosisältöjä kansalaisille ja yhteiskunnalle sekä kehittää palveluja yhteistyössä kirjastoverkon ja tietoyhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.

Kansalliskirjaston arvot

- **Olemme ammattitaitoisia ja kehitymme**
- **Teemme yhdessä**
- **Toimimme avoimesti ja luotettavasti**
- **Kulttuuriperintömme on aina läsnä**

Kannessa yksittäinen sivu Aleksis Kiven Seitsemän veljestä -teoksesta (Helsinki, 1908).

Vihkoina ilmestyneen painoksen kuvitus on Akseli Gallen-Kallelan käsiälää.

Teos kuuluu Kansalliskirjaston Pelasta kirja -hankeen kohteisiin.

Kuvan skannaus ja digitointi: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

Kuvankäsittely: Kansalliskirjasto / Tuula Korhonen

Sisällys

Johtajan katsaus	2
Kehittäminen	4
Yhteiskuntasuhteet	6
Perustehtävät	12
Voimavarat ja talous	18
Organisaatio ja johtajat	22
Muut hallintoelimet	22
Kansallinen ja kansainvälinen vuorovaikutus	23
Yhteystietoja	

Kansallista tarinaa rakentamassa

Yhteisöjen suoriutumista on totuttu tilastoimaan ja arvioimaan vuosiperusteisesti. Vaikka suoritteet kertovat omaa tarinaansa työn tuloksista ja toiminnan jatkuvuudesta, ne eivät pysty kuvaamaan todellisuudesta kuin murto-osan.

Kansalliskirjastossakaan kaikki prosessit eivät noudata tarkkaa vuosisykliä. Samaan työpäivään voi kuulua täysin luontevasti keskustelua pergamenteista tai Turun Akatemian väitöskirjojen digitoimista, tulevan Kansallisen digitaalisen kirjaston toiminnan suunnittelua, kirjastoverkon palveluiden kehittämistä ja Slaavilaisen kirjaston kuntokartoitusta. Väliin mahtuu aina myös yksittäisten asiakkaiden, muiden sidosryhmien edustajien samoin kuin yksittäisten kirjojen kohtaamisia.

Vanhimmat aineistomme, kuten pergamentit, ovat 1100-luvulta. Niitä konservoidaan, digitoidaan ja tutkitaan nyt aktiivisesti. Kansalliskirjasto pitää yllä arvokkainta julkaisuperintöämme ja saattaa sitä pitkäjänteisesti kansakunnan käyttöön ja tietoisuuteen. Siitä syntyy monia kiehtovia tarinoita.

Kansalliskirjastossa tehty työ vaikuttaa yleensä vuosikymmenien ajan. Joskus sen todellinen merkitys on mitattavissa vasta vuosikymmenien päästä. Siksi vain muutaman vuosikertomusteeman

löytäminen on aina haastavaa. Kun jokin vuosia kestänyt hanke tai tuotanto julkistetaan, tyydytys on kosketeltava. Johtajan työpöydällä käyvät arkipäivän ilot, ongelmat ja tulevaisuuden haasteet. Jokaisesta saa omanlaistaan voimaa.

• • •

Muutoksen pysyvyys tai pysyvyys muutoksessa kuvannevat aikamme luonnetta. Vaikka keskitymme juuri nyt kulttuuriaineistolain edellyttämään yhteistyöhön KAVAn eli Kansallisen audiovisuaalisen arkiston kanssa, vaikka olemme parhaillaan antaumuksella mukana suunnittelemassa Kansallista digitaalista kirjastoa ja korkeakoulukirjastojen rakenteellista kehittämistä, jo huomenna edessämme voi olla uusia, arvaamattomia haasteita.

Tätä kirjoitettaessa olemme vastikään avanneet suomalaisen verkkoarkiston, jonne on tallennettu Suomessa julkaistua verkkoaineistoa vasta parin vuoden ajalta. Kun aineistoa on kertynyt vaikkapa kymmenisen vuotta, uusi arkistomme alkaa palvella tehokkaasti koko vapaakappalekirjastoverkkoa ja verkkomedian tutkijoita.

Aineiston alkukeräys antaa käsityksen työn kattavuudesta:

Tähän mennessä Kansalliskirjaston verkkoarkistoon on tallennettu

- 77,2 miljoonaa html-tiedostoa
- 41,3 miljoonaa kuvatiedostoa
- 2,2 miljoonaa pdf-tiedostoa
- 270 000 äänitiedostoa
- 90 000 videotiedostoa.

• • •

Kansalliskirjasto ei ajattele luovansa kansallista perinnettä yksin. Teemme päivittäistä yhteistyötä opetusministeriön, Helsingin yliopiston, muiden muistiorganisaatioiden, Mikkelin talousalueen ja kaupungin, eri rahastojen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Koko maan laajuisen kirjastoverkon arkipalaute on pysyvä haaste tehdä asiat entistä paremmin.

Kansalliskirjasto on ollut keskeisesti mukana myös Suomen kansallisia ja kansainvälisiä tutkimusinfrastruktuureita kartoittaneessa selvityksessä, joka saatiin päätökseen joulukuussa. Tyytyväisinä saimme todeta, kuinka Kansalliskirjaston kokoelmat, kansallinen elektroninen kirjasto FinELib ja muistiorganisaatioiden yhteinen järjestelmäarkkitehtuurihanke eli Kansallinen digitaalinen kirjasto saivat ansaitsemansa aseman tulevaisuudessa kehitettävässä infrastruktuurissa.

Kansalliskirjaston ystävätöinnistä on tullut viime vuosina merkittävä toimintamuoto, joka osaltaan edistää laitoksemme vuorovaikutusta muun yhteiskunnan kanssa. Loppuvuodesta ystävätöiminta sai uuden ulottuvuuden, kun valtio-neuvos *Riitta Uosukainen*, professori *Matti Klinge* ja toimitusjohtaja *Ilkka Paatero* ottivat vastaan kirjaston kummin tehtävät. He kannustavat meitä avaamaan uusia yhteiskunnallisia työmuotoja, joista kerromme lisää lähiaikoina.

• • •

Kansalliskirjaston toimintaa arvioidaan kansainvälisesti loppuvuonna 2010. Arvioitavana on eurooppalaisittainkin määrätietoisesti rakennettu, uusiutuva ja innovatiivinen kirjastolaitos. Mitä siltä tämän lisäksi edellytetään, on suuri haaste, jonka otamme nöyränä vastaan.

Kiitän jokaista työtoveriani ja kaikkia asiakkaitamme tämän yhteisen kertomuksen luomisesta. Samoin kiitän kaikkia niitä monia yksityishenkilöitä, rahastoja, Helsingin yliopistoa ja Mikkelin kaupunkia ja talousaluetta, jotka ovat jälleen suurenmoisella tavalla tukeneet työtämme.

Kai Ekholm
ylikirjastonhoitaja

Kehittäminen

Vuonna 2008 Suomen suurin ja vanhin tieteellinen kirjasto rakensi perustaa muistiorganisaatioiden ja kirjastokentän yhteistyölle, tulevaisuuden massadigitoinnille ja digitaaliselle kirjastolle, tutkimusinfrastruktuurien kehittämiselle sekä määrätietoiseksi kokoelmapolitiikalle.

Kuva: Kansalliskirjasto / Minna Neukonen

Pohjoismaiden ensimmäisen automaattiskannerin vihki käyttöön Helsingin yliopiston rehtori Thomas Wilhemsson (vasemmalla). Tapahtumaa todistivat mm. ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm ja Kansallisen digitointikeskuksen johtaja Majlis Bremer-Laamanen (oikealla).

Kärkihankkeet Vuonna 2008 Kansalliskirjasto osallistui aktiivisesti *muistiorganisaatioiden järjestelmäarkkitehtuurin* kehittämiseen. Hanke liittyy Kansallisen digitaalisen kirjaston kehittämiseen, ja sen tavoitteena on parantaa tiedonsaantia ja verkkopalveluiden saatavuutta mm. erottamalla asiakastyökentelyn ympäristö muistiorganisaatioiden taustajärjestelmistä.

Järjestelmäarkkitehtuurin keskeiset osat ovat asiakasliittymä, kansallinen yhteisluettelo ja pitkäaikais säilytyksen järjestelmä, joista Kansalliskirjaston vastuulla on asiakasliittymän ja yhteisluettelon kehittäminen.

Opetusministeriön käynnistämässä korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hankkeessa paneuduttiin Kansalliskirjaston tarjoamien keskitettyjen palvelujen kehittämiseen. Projektin tavoitteeksi on asetettu korkeakoulujen kustannussäästöt sekä Kansalliskirjaston ja Varastokirjaston yhteistyön tiivistäminen. Hanke valmistuu alkukesästä 2009.

Kansalliskirjasto oli myös mukana laatimassa selvitystä Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävistä *tutkimusinfrastruktuureista* sekä niihin liittyvistä tulevaisuuden kehittämiskohteista. Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan opetusministeriön toimeksiannosta valmisteleva selvitys valmistui joulukuussa, mutta sen julkistaminen jäi vuoden 2009 puolelle.

Julkaisualan yhteistyön ja koordinaation kehittämiseksi Kansalliskirjasto perusti yhdessä Kirjavälitys Oy:n kanssa *ONIX-keskuksen*, jonka tarkoituksena

on ylläpitää kansallista tiedonsiirtoformaattia, osallistua kansainvälisen formaatin kehittämiseen sekä tarjota alansa palveluja kustannuslalle. Pitkän tähtäimen tavoitteena on rakentaa katkeamaton metadatan informaatioketju julkaisualan toimijoiden välille.

Ekam-yhteistyön rinnalla huomiota kiinnitettiin strategisen yhteistyön käynnistämiseen *Europeana*-palvelussa. Internetiin rakennettu Euroopan digitaalisen kulttuurin ja taiteen keskus avattiin yleisölle ensimmäisen kerran marraskuussa. Alkuvaiheessaan se tarjosi tarkasteltavaksi kaksi miljoonaa digitoitua teosta eri puolilta Eurooppaa, joukossa myös Suomen kansalliskirjaston kokoelmien helmiä.

Kansalliskirjaston aineistojen saavutettavuutta edistettiin myös ainutlaatuisella laitehankinnalla: Mikkelin digitointikeskuksessa otettiin käyttöön Pohjoismaiden ensimmäinen *automaattiskanneri*, joka luo pohjaa tulevien vuosien massadigitoinnille. Helsingin yliopiston rahoittamalla laitteella teosten sisältöä pystytään tallentamaan lähes kymmenen kertaa nopeammin kuin käsin.

Omia perustehtäviään Kansalliskirjasto kirkasti valmistelemalla uuden *kokoelmapolitiikan*, joka hyväksyttiin johtokunnassa. Asiakirjassa määritellään mm. aineistohankinnan, lahjoitusten ja talletusten vastaanoton, kokoelmien evaluoinnin, karsinnan ja poistojen periaatteet. Lisäksi siinä asetetaan vaatimuksia mm. kokoelmien löydettävyydelle ja saavutettavuudelle. Jatkossa kokoelmapolitiikka pyritään tarkistamaan 5–7 vuoden välein.

Hallinto ja tukipalvelut Kulttuuriperinnön kartuttamisen ja kuvailun sekä tutkimuskirjastopalvelujen yhdistämistä valmisteltiin koko vuoden yhdessä henkilöstön kanssa, ja suunnitelmista osa myös toteutettiin. Kokonaisuudessaan *kahden tulosalueen yhdistäminen* astuu voimaan vuoden 2010 alusta.

Henkilöstövoimavarojen johtamista terävöitettiin vuosille 2008–2015 laaditulla *henkilöstösuunnitelmalla*, jonka johtokunta hyväksyi tammikuussa. Sen tavoitteet ja toimenpiteet kytkeytyvät Kansalliskirjastostrategian 2006–2015 toteuttamiseen. Alkaneella suunnittelukaudella henkilöstöresursseja vahvistetaan ennen muuta vapaakappaletoiminnassa, pitkäaikaissäilytyksessä ja digitoinnissa. Suunnitelmaan sisältyy myös henkilöstökustannusten hallittu vähentäminen eläköitymisten avulla.

Kansalliskirjaston *viestintäohjelman 2008–2010* johtokunta hyväksyi helmikuussa. Kesällä ohjelman pohjalta tehtiin tulosaluekierros, joka dokumentoitiin elokuussa valmistuneessa raportissa. Tulosalueiden omia viestintäsuunnitelmia varten laaditut ulkoisen ja sisäisen viestinnän suunnittelukehikot valmistuivat marraskuussa, jolloin ne myös arvioitiin viestinnän laajassa ryhmässä.

Lokakuussa otettiin käyttöön uudistettu *intranet*, koko yhteisön yhteinen sisäinen verkkopalvelu. Henkilökuntaa perehdytettiin uuden työvälineen käyttöön kuudessa eri tilaisuudessa Kansalliskirjaston kolmessa toimipisteessä. Lanseerauksen jälkeen intranetille ryhdyttiin kehittämään uusia palautekäytäntöjä sekä käyttömäärien seuranta.

Yhteiskuntasuhteet

Kansalliskirjasto näkyi merkittävällä tavalla julkisuudessa heti vuoden alussa, kun professori Heikki A. Reenpään arvokasta yksityiskirjastoa esittelevä Reenpään kokoelmahuone avattiin. Hanke toteutettiin professori Reenpään, Otavan kirjasaatiön ja Kansalliskirjaston yhteistyönä.

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

Reenpää-huoneen avajaisissa puheenvuoron käytti itseoikeutetusti myös kokoelman alkuperäinen omistaja, professori Heikki A. Reenpää (vasemmalla).

Kohokohtia ja uusia avauksia Toukokuussa kirjakauppiaat ja kustantajat palkitsivat vuotuisen toimialapäivänsä yhteydessä Reenpään kokoelmalahjoituksen vuoden *Kirjatekona*. Professori Reenpään vuonna 2004 luovuttama kokoelma, yli 20 000 nidettä, täydentää Kansalliskirjaston varhaisen suomalaisen kirjallisuuden kokoelmia ja kuuluu Kansalliskirjaston arvokkaimpien lahjoituskokoelmien joukkoon.

Kokoelmahuone on tutkijoiden käytössä sopimuksen mukaan, ja jo tässä vaiheessa siitä on muodostunut myös kirjan ystävien ja kirja-alan edustajien kohtaamispaikka. Suurella yleisöllä on mahdollisuus tutustua huoneeseen opastettujen kiertokäyntien yhteydessä.

Lokakuun alussa Kansalliskirjasto osallistui *Open House Helsinki* -tapahtumaan ja esitteli yleisölle kirjaston ainutlaatuista arkkitehtuuria sekä tiloja, joihin pääsee vain harvoin tutustumaan. Yleisö oli hyvin kiinnostunut ja innostunut näkemästään, joskin vanhan arvokenuksen vaikeakulkuisuus sai liikkumisrajoitteisilta vierailijoilta oikeutettua kritiikkiä. Tapahtuman organisoivat Suomen arkkitehtiliitto SAFA yhteistyössä Helsinki Design Weekin ja Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Vuonna 2008 Kansalliskirjastoa esiteltiin kaikkiaan 950 vieraalle tai vierailijaryhmälle. Muiden muassa Italian presidentti *Giorgio Napolitano* puolisoineen tutustui Kansalliskirjaston päärakennukseen ja kokoelmiin syyskuisen valtiovierailunsa yhteydessä. Yhdysvaltain suurlähettiläs *Barbara Barrett* puolestaan vieraili lokakuussa Amerikka-kirjastossa.

Syyskuun lopussa Kansalliskirjasto ja ulkoasiainministeriö lahjoittivat Ranskan kansalliskirjastolle ja maan muille kirjastoille edelleen jaettavaksi 200 ranskankielistä laitosta *Monrepos – Ranskalaisen kulttuurin keidas* -teoksesta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura julkaisi filosofian lisensiaatti *Rainer Knapoksen* kirjoittaman *Monrepos*-teoksen alkuvuodesta 100% Finlande -kulttuurivientitapah- tumaa varten. Lahjoitus kuului Suomen Ranskan kulttuurikauden kirjallisuustapahtumien sarjaan.

Kulttuuritoiminta Kansalliskirjaston kulttuuritar- jonta loi uusia kumppanuuksia ja yhteistyön ver- kostoja, tavoitti tuhansia kävijöitä sekä näkyi mo- nin tavoin julkisuudessa. Suurin ja näkyvin vuoden kulttuuritapahtumista oli *Intohimona kirjat* -näyt- tely (15.5.–15.11.2008), jossa esiteltiin sekä Kan- salliskirjaston omia historiallisia keräilijäkokoelmia että nykykeräilijöiden kokoelmia. Näyttelyyn liittyi samanniminen kirjajulkaisu ja luentosarja.

Kaikkiaan vuoden aikana järjestettiin 22 näyt- telyä tai muuta tapahtumaa. Näihin lukeutuivat esimerkiksi Viron ja Latvian itsenäisyyden 90-vuotisjuhlanäyttelyt (25.2.–31.5.2008 ja 14.11.2008–14.2.2009), *Unesco World Day for Audiovisual Heritage* -juhlaseminaari, *Taiteiden yö* -tapahtuma sekä Suomen musiikkikirjastojen 50- vuotisjuhlaan liittynyt yhteislaulutilaisuus.

Suomen kirjataiteen komitean valitsemat Suomen kauneimmat kirjat julkistettiin Kupolialisissa maa- liskuussa. Samassa yhteydessä avattiin *Suomen ja Viron Kauneimmat kirjat 2007* -näyttely (14.3.– 19.4.2008).

Varainhankinta *Pelasta kirja* -kampanjaa päästiin jatkamaan lähes yhdeksän kuukauden tauon jäl- keen, kun sille myönnettiin uusi rahankeräyslupa. Varainhankintaa suunniteltiin ja toteutettiin en- tistä tiiviimmässä yhteistyössä Helsingin yliopis- ton kanssa.

Syksyllä Helsingin Sanomain Säätiö myönsi 180 000 euroa Kansalliskirjaston kokoelmiin kuu- luvien keskiaikaisten pergamenttilehtien pelastami- seen. Kolmivuotisen hankkeen aikana keskiaikaiset pergamentit konservoidaan ja digitoidaan, jotta ne säilyvät tuleville sukupolville. Digitoituina ne ovat myös nykyistä helpommin koti- ja ulkomaisten tutkijoiden käytettävissä.

Pergamenttifragmenttien säilyttämisen ja julkista- mistyön rinnalla oli käynnissä professori *Tuomas Heikkilän* johtama tutkimusprojekti, joka pyrkii luomaan valoa maamme varhaisimman kirjallisen kulttuurin syntyyn, kehitykseen ja vaikutukseen.

Koneen Säätiö puolestaan myönsi Kansalliskirjas- ton ja Via Media Oy:n yhteistuotantona suunnit- telemalle *Suomen kirjallisen kulttuurin keskiaikai- set juuret* -verkkoteokselle 91 000 euron apurahan. Apuraha mahdollistaa kaksivuotiseksi kaavailun hankkeen käynnistämisen. Verkkoteoksen keskei- siä kohderyhmiä ovat esimerkiksi historian harras- tajat, koulut sekä keski- ja korkea-asteen oppilai- tokset opettajineen ja oppilaineen. Kansainväliseen jakeluun julkaisu aiotaan saattaa Europeana-haku- palvelun kautta.

Myös monet muut rahastot samoin kuin yksi- tyshenkilöt tukivat jälleen merkittävällä tavalla Kansalliskirjaston kokoelmien ylläpitoa ja hankin- toja. Esimerkiksi Ilkka ja Ulla Paateron rahaston

Kuva: Veikko Somerpuro @ Kansalliskirjasto

Kansalliskirjaston kummit, valtioneuvos Riitta Uosukainen ja professori Matti Klinge valloittivat kuulijansa keskustelutaidollaan joulukuussa järjestetyssä ystäväjuhlassa.

varoilla jatkettiin Turun Akatemian väitöskirjojen digitointia ja Samuli Paulaharjun kokoelman digitointi saatettiin päätökseen.

Myös Kansalliskirjaston kulttuuriperintörahaston varoja käytettiin useisiin tärkeisiin kirjateosten pelastusoperaatioihin. Rahaston varat olivat vuoden lopussa 226 000 euroa.

Kannatus toiminta Joulukuussa Kansalliskirjasto sai tuekseen kolme kokenutta ja arvovaltaista yhteiskunnallista vaikuttajaa, kun valtioneuvos *Riitta Uosukainen*, professori *Matti Klinge* ja toimitusjohtaja *Ilkka Paatero* lupautuivat vuoden 2009 alusta Kansalliskirjaston kummeiksi. Kummien tehtävänä on etsiä uusia tapoja ja yhteistyömuotoja maamme kansallisten kirjakokoelmien tunnettuuden lisäämiseksi. Kummikausi kestää vähintään kaksi vuotta.

Kansalliskirjaston vapaamuotoista ystävätoimintaa jatkettiin totuttuun tapaan paitsi yhteisten tapaamisten myös kulttuuri- ja luento-ohjelmiston välityksellä. Kirjaston ystävien vuosijuhlassa 4.12.2008 valtioneuvos Riitta Uosukainen ja professori Matti Klinge esiintyivät kummin roolissaan ensimmäisen kerran. Juhla, jonka teemana oli kulttuuriperinnön pelastaminen lahjoitusten avulla, herätti suurta kiinnostusta ja keräsi ennätyksellisen yleisön.

Asiakaspalaute Vuonna 2008 tutkimuskirjastossa toteutettiin kuusi kävijäkyselyä, joista asiakas tyytyväisyyden yleisarvosanaksi saatiin 8,8 (asteikolla 0–10). Kahdessa kyselyssä palautetta sai antaa myös avovastauksella, joita lomakkeelleen kirjasi

yhteensä 81 asiakasta. Kyselyjen keskimääräinen vastausprosentti oli 82.

Positiivista palautetta henkilöasiakkaat antoivat tutkimuskirjaston ilmapiiristä, ystävällisestä ja asiantuntevasta henkilökunnasta sekä työntekijöiden ruotsin kielen taidosta. Erityistä kiitosta saivat osakseen vahtimestaripalvelut.

Kehittämisen varaa asiakkaat katsoivat olevan ennen kaikkea opasteiden määrässä. Arvostelua saivat osakseen myös kirjaston meluisuus, kahvilan lyhyet aukioloajat sekä rikkoutuneet mikrofilmilaitteet.

Kirjastoverkkopalveluissa asiakassuhdetta ja sen kehittymistä arvioitiin verkkokyselyllä, johon saatiin yhteensä 664 vastausta. Keväällä toteutettu selvitys osoitti, että maan yliopisto-, ammattikorkeakoulu-, yleis- ja erikoiskirjastot katsoivat Kansalliskirjaston onnistuneen palvelutarjonnassaan joko keskimääräisesti tai hyvin.

Asiakaskirjastot pitivät tarjolla olevia palveluja joko tärkeinä tai erittäin tärkeinä. Tyytyväisimpiä kirjastoverkkopalveluiden asiakkaat olivat Vesa-verkkosanastoon, tunnistepalveluihin, suo-

malaisiin luettelointisääntöihin ja Fennican hakukäyttöön. Kyselyn tulosten pohjalta laadittiin toimenpideohjelma.

Viestintä Cision Finlandilta tilatun *mediaseuran* mukaan Kansalliskirjasto näkyi valikoiduissa sanoma-, aikakaus- ja verkkolehdistä, televisio- ja radio-ohjelmissa ja uutistoimistoissa vuoden aikana kaikkiaan 212 kertaa, eli lähes yhtä usein kuin vuotta aiemmin (226). Eniten osumia (31) kertyi tammikuulle, toiseksi eniten toukokuulle (27), eli ajankohtiin, jolloin Reenpään kokoelmahuone ja Intohimona kirjat -näyttely avattiin.

Kansalliskirjaston *verkkosivustolle* kirjautui vuoden aikana 4,9 miljoonaa sivulatausta, mikä oli 14 prosenttia edellisvuotista vähemmän.

Kansalliskirjasto-lehti ilmestyi neljä kertaa vuodessa sekä painettuna julkaisuna että pdf-muotoisena verkossa. Painettua lehteä jaettiin keskeisille sidosryhmille kotimaahan ja ulkomaille. Myös kaikki suuret kuntien kirjastot saivat lehdestä omat kappaleensa. Englanninkielinen *Bulletin* julkaistiin ensimmäistä kertaa vain verkkolehdenä.

Kansalliskirjasto-lehti täytti 50 vuotta. Se ilmestyi totuttuun tapaan neljä kertaa vuodessa sekä painettuna että pdf-versiona verkossa.

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

2

Kuva: Veikko Somerpuro © Kansalliskirjasto

3

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

4

Poimintoja vuoden kohtaamisista

1. Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm esittelee päärakennuksen Kupolisalia Kansalliskirjaston ystävien Savon osastolle.
2. Helsingin Sanomain Säätiön yliasiamies Heleena Savela ja professori Tuomas Heikkilä tarkastelevat vanhaa pergamenttia.
3. Japanilaiset tutkijat valokuvaavat Mannerheimin Aasian-ratsastuksen (1906–1908) yhteydessä kerättyä, Suomalais-Ugrilaisen Seuran Kansalliskirjastoon tallentamaa aineistoa.
4. Erikoiskirjastonhoitaja Sirkka Havu ja Yhdysvaltain suurlähettiläs Barbara Barrett (oikealla) etsivät Amerikkaa maailmankartalta, joka sisältyy vuonna 1511 painettuun Ptolemaioksen atlakseen.
5. Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm esittelee Kansalliskirjaston kokoelmien aarteita Italian presidentti Giorgio Napolitanolle ja rouva Clio Maria Napolitanolle.
6. Vierailija Intohimona kirjat -näyttelyssä.

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

1

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

5

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

6

Vuoden päättyessä Kansalliskirjaston kokoelmat käsittivät kaikkiaan 107 hyllykilometriä. Verkkoon vapaaseen käyttöön tuotettiin ennätyselliset 500 000 digitoitua sivua, ja julkisia verkkosivuja tallennettiin 61,3 miljoonaa.

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

Kansalliskirjaston ainutlaatuisen suomenkielisen neuvostokirjallisuuden kokoelmaan perustuva Suomea rajan takana -teos julkistettiin Helsingin Kirjamesuilla.

Perustehtävät

Kokoelmat ja vapaakappaleet Ajantasaisen tutkimuskirjallisuuden hankinta-alueista selvästi suurin oli historia, sen jälkeen Venäjää ja Itä-Eurooppaa sekä kielitiedettä ja kirjallisuutta käsittelevät teokset. Kulttuuriperintölain perusteella kansalliskokoelma karttui 465 hyllymetriä, kaikkiaan noin 165 000 aineistoyksiköllä, jotka kaikki suojattiin ja järjestettiin asiakaskäyttöä varten.

Kansalliskirjaston ja -diskografian sisältö kasvoi yhteensä yli 26 000 julkaisunimekkeellä. Aihealueet, kielijakaumat ja ilmestymistiheydet erittelevän julkaisutilaston mukaan Suomessa ilmestyi vuoden aikana noin 14 000 kirjaa, 370 sanomalehteä ja 5 500 aikakauslehteä.

Laki kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä astui voimaan vuoden alussa ja korvasi aiemman vapaakappalelain. Uudistus muutti mm. vapaakappaleiden luovutusvelvollisuutta: muuttamattomia lisäpainoksia ei enää tarvinnut luovuttaa, mikä näkyi kirjojen kappalemäärän laskuna. Myös kaikille kirjastoille tarkoitetun aineiston kokonaismäärä laski.

Pienpainatteiden vapaakappaleiden määrä väheni, mutta muutos pysyi tavanomaisen vuosivaihtelun rajoissa. Ääni- ja kuvatallenteiden vapaakappaleita puolestaan saatiin jonkin verran edellisvuotista enemmän.

Vapaakappaleiden uusi ryhmä olivat elektroniset tallenteet (esim. cd-romit), joiden määrä kasvoi lähes 90 prosenttia edellisten vuosien vapaaehtoisin luovutuksiin verrattuna.

Uusi laki velvoitti Kansalliskirjaston myös hakemaan ja tallentamaan aineistoa tietoverkoista siten,

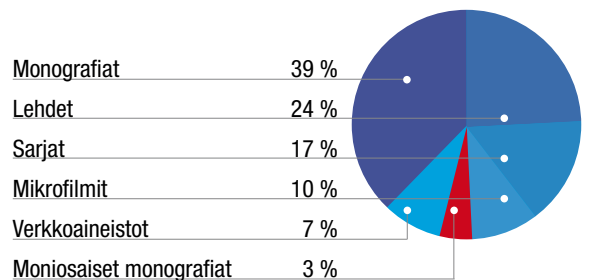
että siihen sisältyy edustavasti ja monipuolisesti eri aikoina yleisön saatavilla olevaa aineistoa. Vuonna 2008 verkosta haravoitiin kaikkiaan 61,5 miljoonaa tiedostoa. Laajaan otantaan perustuva keräys kattoi kaikki .fi- ja .ax-päätteiset sivut sekä muut Suomessa sijaitsevat http-protokollan välityksellä aineistoja levittävät www-palvelimet.

Työn alla olivat verkkojulkaisujen ennakkotieto- ja vastaanottojärjestelmä sekä sen liittäminen kansallisten aineistojen kuvailutyöhön. Opetusministeriön kanssa valmisteltiin uuteen lakiin liittyvää asetusta, verkkoaineiston keräyssuunnitelmaa sekä käyttöön asettamista alkuvuodesta 2009. Kansalliskirjaston ja Audiovisuaalisen arkiston toukokuussa järjestämässä *Digi aika talteen* -seminaarissa aiheeseen pääsivät perehtymään median, kulttuurin ja historian tutkijat.

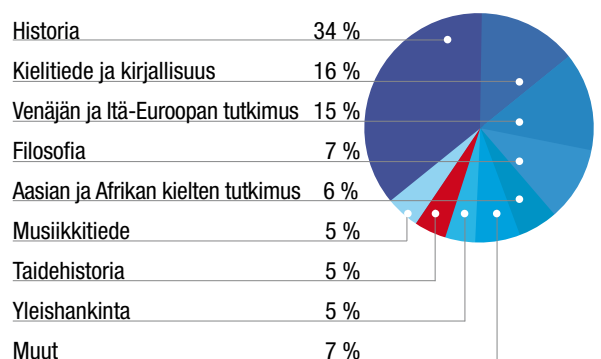
Kansallisbibliografia Fennicassa uusien aineistojen kuvailu hoidettiin ajantasaisesti. Sen sijaan kansallisdiskografia Violassa tätä tavoitetta ei täysin saavutettu, koska etusijalle asetettiin digitoitaviksi vietävien vanhojen äänitteiden kuvailu. Opetusministeriön vuosille 2007–2009 myöntämän erillismäärärahan avulla äänitteitä ja niihin liittyviä teoksia oli vuoden loppuun mennessä luetteloitu noin 10 000 kappaletta.

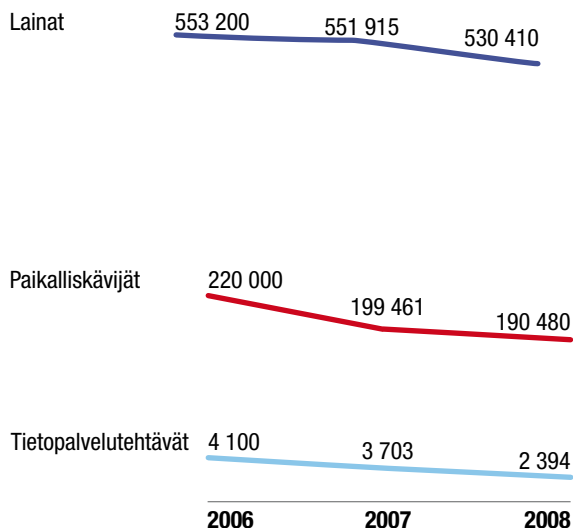
Lokakuussa Helsingin Kirjamessuilla julkistettiin *Suomea rajan takana 1918–1944* -teos. Kansalliskirjaston Niilo Helanderin Säätiön tuella julkaisema ja BTJ Kustannuksen kustantama teos perustuu Kansalliskirjaston Neuvosto-Karjala-kokoelmaan, maamme kattavimpaan suomenkielisen neuvostokirjallisuuden lähdeaineistoon. Kirjan bibliografisen osan ovat laatineet filosofian maisteri *Pauli Kruhse* ja tietokirjailija *Antero Uitto*, joista jälkimmäisen käsialaa on myös teokseen sisältyvä historiakatsaus.

Tutkimuskirjaston aineistohankinta 2008

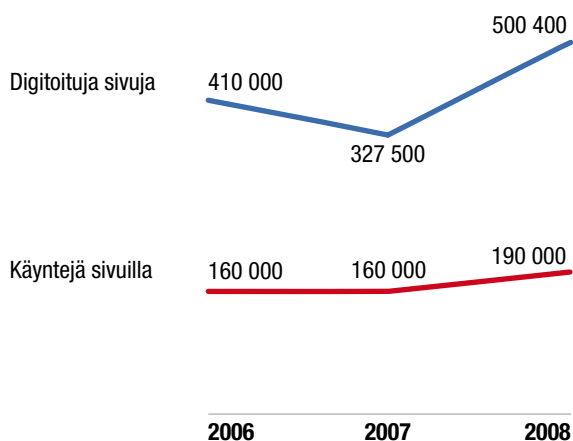

Ostettu tutkimuskirjallisuus 2008

Paikalliskävijät, lainat ja tietopalvelutehtävät 2006–2008 (lkm)

* Vuonna 2008 digitoituja aineistoja ladattiin yhteensä noin 4,8 miljoonaa kertaa.

Digitoidun aineiston kartunta ja käyttö 2006–2008* (lkm)

Myöhemmin lokakuussa *Unescon Audiovisuaalisen kulttuuriperinnön päivänä* Kansalliskirjasto järjesti juhlaseminaarin, johon kutsuttiin asiantuntijoita eri av-arkistoista. Tilaisuudessa esiteltiin mm. ajankohtaisia tutkimusaiheita sekä pohdittiin uusia yhteistyön muotoja ääni- ja kuvatallenteiden säilyttämiseksi ja niiden tutkimuksen edistämiseksi.

Tutkijapalvelu Unioninkadulla sijaitsevassa Kansalliskirjaston päärakennuksessa vieraili vuoden aikana kaikkiaan 190 500 paikallisasiakasta. Vilkkain kuukausi oli toukokuu, jolloin tiloissa asioi 23 700 kävijää. Tietopalvelussa erillisiä tehtäviä kertyi 2 400.

Asiakkaista yli kolmasosa käytti lukusaliaineistoja, mikä merkitsee, että Kansalliskirjasto antoi lähes viidenneksen koko maan lukusalilainoista. Koti- ja ulkomaisia mikrofilmejä käytti noin kymmenesosa kävijöistä.

Historioitsijoiden ohella suurimpia asiakasryhmiä olivat kirjallisuus- ja kielitieteilijät sekä filosofian ja taiteiden tutkijat. Paikallisasiakkaista puolet ja tiedekirjallisuuden lainaajista kolme neljäsosaa edusti Helsingin yliopistoa.

Yhteistyö Helsingin yliopiston humanistisen ja valtiotieteellisen tiedekunnan kanssa oli entiseen tapaan aktiivista ja hedelmällistä. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksessa yhteistyö tiivistyi entisestään sen seurauksena, että alan kirjasto- ja tietopalveluja on muualla maassa viime aikoina karsittu.

Aineiston digitointi Mikkelissä sijaitsevassa Kansalliskirjaston Kansallisessa digitointikeskuksessa tuotettiin verkkoon yli 500 000 sivua sanoma- ja aikakauslehtien aineistoja. Asiakkaiden ja kirjastojen käyttöön mikrokuvattiin kaikki vuoden aikana julkaistut sanomalehdet sekä vanhempia sanomalehtiä vuosilta 1900–1950. Kaikkiaan kuvattiin 1,3 miljoonaa valotusta.

Digitoiduista aineistoista suurimman kokonaisuuden muodostivat sanomalehdet. Uusina aineistoina historialliseen sanomalehtikirjastoon tallennettiin vuosina 1890–1900 ilmestyneitä lehtiä. Äänitteistä digitoitiin dat-nauhoja ja c-kasetteja.

Digitoitujen aineistojen käyttö lisääntyi vuoden aikana 3,3 miljoonasta 4,8 miljoonaan sivuhakuun, eli peräti 42 prosenttia. Suurin osa käytöstä (85 %) kohdistui historialliseen sanomalehtikirjastoon, joka on osoittautunut todelliseksi yleisön suosikiksi. Vanhojen sanomalehtien digitaalisten sivujen

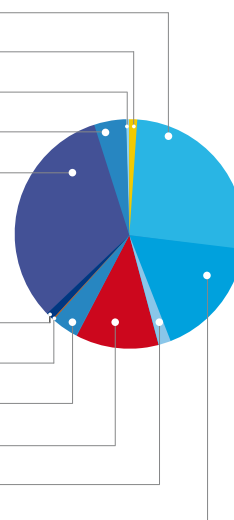
lokietoihin kirjautui noin neljä miljoonaa latausta, ja sivuja käytiin kääntelemissä noin 190 000 kertaa. Pienpainatteiden osuus latauksista oli kymmenen ja aikakauslehtien viisi prosenttia.

Digitointikeskus osallistui vuoden aikana kahteen EU-projektiin: digitoinnin rakenteita kehittäneeseen MinervaEC-hankkeeseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteistä kokoelmaportaalila valmistelleeseen MichaelPlus-projektiin. Osana MichaelPlus-projektia toteutettu Suomen portaali avautui toukokuussa.

Digitointikeskuksen koordinoimissa workshoppeissa ja työryhmissä laadittiin suunnitelmia digitointiketjun kokonaislogistiikan ja prosessien kehittämiseksi. Lisäksi valmisteltiin massadigitoinnin aloittamista mm. tallennusjärjestelmää, tiedonvarmistusratkaisuja ja kustannustehokkuutta kehittämällä sekä palvelinkapasiteettia lisäämällä.

Vapaakappaleiden kartunta 2008, yhteensä 164 786 kpl (% , kpl)

Sanomalehdet	25 %	41 500
Kartat	0,5 %	765
Nuotit	0,2 %	300
Pienlehdet, vuosikertomukset ym.	5 %	8 100
Pienpainatteet	35 %	57 586
Julisteet	1 %	2 289
Opetuspaketit	0,1 %	106
Musiikki- ja puheäänitteet	4 %	6 320
Kirjat	9 %	15 120
Vuosikirjat ym. sarjajulkaisut	2 %	2 700
Aikakauslehdet	18 %	30 000

Kirjastoverkon palvelut Kirjastoverkon yhteistointa ja keskitettyjä palveluja kehitettiin läpi vuoden kansallisten kehittämishankkeiden välityksellä.

Kansallisten tietokantojen koko kasvoi edelleen tasaisesti. Niihin ei kuitenkaan enää sisällytetty yleisten kirjastojen yhteisluettelon Mandan tietueita. Luetteloinnin tehokkuutta kuvastaa poimintaluetteloinnin osuus, joka oli yliopistokirjastoissa uutuusluetteloinnista 82 prosenttia ja ammattikorkeakoulukirjastoissa 64 prosenttia.

Rahallisella arvolla mitattuna keskitetty verkkoaineisto (FinELib-aineisto) muodosti yliopistojen aineistohankinnoista 81 prosenttia ja ammattikorkeakoulujen hankinnoista 58 prosenttia.

Kansallisten tietokantojen käyttö pysyi tasaisena, ja sähköisten aineistojen käyttö lisääntyi. Elektronisen kirjaston (FinELib) kokotekstiaineistoista ladattiin kaikkiaan 11 miljoonaa artikkelia, mikä oli 32 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Suurin osa, 88 prosenttia, Finelibin artikkeleista ladattiin yliopistoissa (9,6 milj. latausta). Seuraavaksi eniten (7 %) aineistoja käyttivät ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset (4 %). Yleisissä kirjastoissa artikkeleita ladattiin noin 70 000 kertaa (0,6 %).

Haut Finelibin viitetietokannoista tilastoitiin uudella tavalla. Koska tarkastelussa olivat ainoastaan haut viitetietokannoista – eivät enää kokotekstiaineistoista – käyttö näytti vähentyneen.

Kirjastoverkkopalvelujen tunnusluvut 2006–2008 (lkm)

Kansallisten tietokantojen koko	9 600 000	9 900 000	11 000 000
FinELib-aineistojen käyttö (artikkelilatauksia)	7 000 000	8 300 000	8 250 000*
Kansallisten tietokantojen hakukäyttö	2 950 000	3 000 000	2 900 000
	2006	2007	2008

* Luvussa ei ole enää mukana Manda-tietokantaa.

** Luvussa eivät ole enää mukana kokotekstiaineistosta tehdyt haut.

Kuva: Kansalliskirjasto / Jukka Permanen

Kuva: Kansalliskirjasto / Marita Penttilä

Kuva: Kansalliskirjasto / Marita Penttilä

Kuva: Kansalliskirjasto / Marita Penttilä

Kuva: Kansalliskirjasto / Jukka Permanen

Kuva: Kansalliskirjasto / Jukka Permanen

Kuva: Kansalliskirjasto / Marita Penttilä

Voimavarat ja talous

Henkilöstö Kansalliskirjastossa työskenteli vuoden päättyessä 216 henkilöä vakituudessa ja 68 henkilöä määräaikaisessa palvelussuhteessa. Henkilötyövuosia kertyi 254. Niistä 21 prosenttia tehtiin määräaikaisen henkilökunnan voimin.

Enemmistö työntekijöistä oli naisia (66 %). Henkilöstön keski-ikä – 47,3 vuotta – oli hie- man korkeampi kuin edellisenä vuonna. Muutos johtui pääosin siitä, ettei tutkimuskirjaston asia- kaspalveluun palkattu lainkaan tuntityöntekijöi- tä, joista suuri osa on ollut nuoria opiskelijoita.

Vuoden aikana lakkautettiin kolme avoinna ollutta virkaa. Lisäksi eläköitymisen kautta lak- kautettiin kolme virkaa ja yksi työsuhteinen tehtävä. Yksi määräaikainen työsuhde vakinais- tettiin ja kolme henkilöä palkattiin uusiin vaki- naisiin tehtäviin.

Alkusyksystä henkilöstön keskuudessa tehtiin *työtyytyväisyyskysely*, jonka tuloksia verrattiin vuonna 2006 tehtyyn vastaavaan selvitykseen. Yleiseksi työtyytyväisyyden indeksiksi asteikol- la 1–5 saatiin 2,98, kun se kaksi vuotta aikai- semmin oli 3,1. Arvioissa oli tapahtunut lievää laskua kautta linjan, tosin palkkaukseen oltiin jonkin verran aiempaa tyytyväisempiä. Kaik- kein tyytyväisimpiä Kansalliskirjastossa oltiin työilmapiiriin ja yhteistyöhön, työoloihin ja vaikutusmahdollisuuksiin. Kyselyn vastauspro- sentti oli 62.

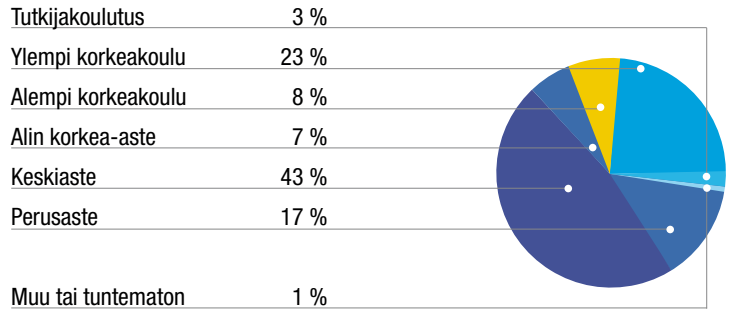
Kyselyn tulosten pohjalta ryhdyttiin laatimaan toimenpideohjelman, jossa kiinnitetään huo- miota erityisesti töiden organisointiin, asioi- den valmistelun ja päätöksenteon avoimuuden lisäämiseen, työnantajakuvan parantamiseen

Kuva: Kansalliskirjasto / Kari Timonen

Kansalliskirjaston Helsingin-henkilökunta teki lokakuussa tutustumismatkan Mikkelin toimipisteeseen. Konservaattori Heidi Törrönen (vasemmalla) esitteli vieraileville työtovereilleen Turun Akatemian aikaisten asiakirjojen konservointia.

Henkilöstön koulutusrakenne

sekä uralla etenemisen mahdollisuuksien kehittämiseen. Koko henkilöstöä laajasti ja eri keinoin osallistavan ohjelman tavoitteena on, että vuonna 2011 indeksin arvoksi saadaan 3,8.

Työtyytyväisyyskyselyn tuloksia ja alustavaa toimenpideohjelmia käsiteltiin *Kirjaston tori* -tapahtumassa marraskuussa. Koko henkilökunnalle järjestettyyn tiedotus- ja keskustelutilaisuuteen osallistui satakunta Kansalliskirjaston työntekijää.

Henkilökunnan virkistytymistä ja hyvinvointia tuettiin mm. Helsingin yliopiston *liikuntatarroilla*. Totuttuun tapaan henkilökunnalle järjestettiin

alkukesästä ohjelmallinen *pihajuhla* ja joulukuussa *pikkujoulujuhla*.

Tyhy-ryhmä kokoontui viisi kertaa. Vuoden aikana se järjesti muutoksenhallintaseminaarin kahden yhdistymässä olevan tulosalueen henkilöstölle ja osallistui mm. työtyytyväisyyskyselyn valmisteluihin.

Koulutukseen osallistuneen henkilöstön määrä pysyi samana kuin vuotta aiemmin, mutta koulutuspäivien määrä laski 14 prosentilla. Keskimäärin kouluttautumiseen käytettiin 2,3 päivää yhtä henkilötyövuotta kohden.

Henkilöstö tulosalueittain 31.12.2008

	Vakinaiset virat ja tehtävät	Henkilö- työvuosia		Yhteensä
		Vakinaiset	Määräaikaiset	
Kulttuuriperinnön kartuttaminen ja kuvailu	37	33,0	7,1	40,1
Tutkimuskirjastopalvelut	80	71,0	10,3	81,3
Kansallinen digitointikeskus / Mikrokuvaus- ja konservointilaitos	40	36,0	15,5	51,4
Kirjastoverkkopalvelut	36	32,0	11,1	43,1
Hallinto- ja kehittämisspalvelut	31	28,2	9,6	37,8
Yhteensä	224	200,1	53,6	253,7

Voimavarat ja tuotot Kansalliskirjastolla oli vuonna 2008 käytössään kaikkiaan 18,9 miljoonan euron perusvoimavarat. Perusrahoituksesta lähes 80 prosenttia oli opetusministeriön suoraan Kansalliskirjaston valtakunnallisiin tehtäviin myöntämää toimintamäärärahaa, ja loput myönsi Helsingin yliopisto.

Edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintamäärärahaa oli käytössä 955 570 euroa, mikä oli huomattavasti vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Perusrahoituksen lisäksi opetusministeriö varasi Kansalliskirjastolle 765 000 euron valtionavustuksen yleisten kirjastojen peruspalveluihin sekä toimialan laajennukseen. Lisäksi käytössä oli noin 1,9 miljoonaa euroa ministeriön kansallisen aineiston digitointihankkeelle myöntämää täydentävää rahoitusta sekä 200 000 euron hankeraha yliopistoaineiston digitointiin.

Vapaakappalelain uudistuksesta aiheutuviin kustannuksiin opetusministeriö myönsi miljoona euroa. Helsingin yliopistolta puolestaan saatiin 250 000

euron lisärahoitus Mikkelin toimipisteeseen sijoitetun automaattiskannerin hankintaan.

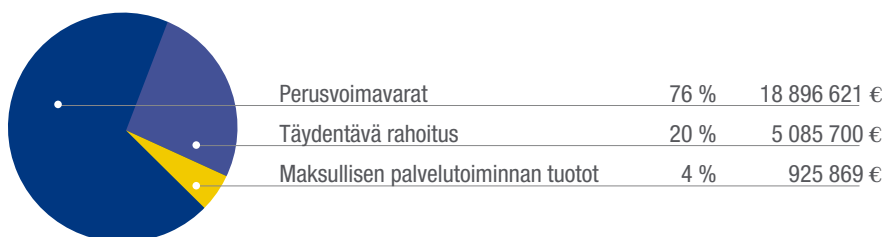
Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat yhteensä 925 869 euroa, josta ylijäämää jäi noin 200 000 euroa. Helsingin yliopiston rahastoissa Kansalliskirjastolla oli vuoden lopussa 460 000 euron varat.

Menot Vuoden suurimpia kulueriä olivat edellisten vuosien tapaan henkilöstömenot (50 %), tilakustannukset (20 %) sekä elektronisten aineistojen lisenssimaksut (15 %).

Henkilöstökulujen kasvu pysyi vähäisenä (3,6 %) vuoteen 2007 verrattuna. Tähän päästiin siitä huolimatta, että edellisen vuoden lopulla tehtyyn virkaehtosopimukseen liittyi 3,5 prosentin yleiskorotus ja vuoden 2008 alussa otettiin käyttöön uuden palkkausjärjestelmän palkat täysimääräisinä.

Kansallisen elektronisen kirjaston FinELibin elektronisen aineiston kustannukset olivat yhteensä 3,1 miljoonaa euroa.

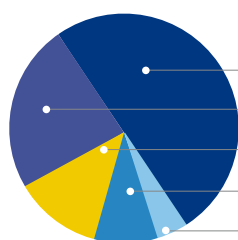
Voimavarat rahoituslähteittäin, yhteensä 24,9 miljoonaa euroa

Kansalliskirjaston voimavarat, tuotot ja menot

VOIMAVARAT JA TUOTOT	2008 euroa	2007 euroa
Perusvoimavarat yhteensä	18 896 621	18 896 130
Toimintamäärärahat, perusmäärärahat	16 871 400	16 737 700
Toimintamääräraha, lisämyönnöt	956 930	208 566
Rahastoista siirretyt voimavarat	83 206	91 716
Toimintamääräraha, ed. vuodelta siirtynyt	955 570	1 855 924
Muut toiminnan tuotot	29 515	2 224
Maksullisen palvelutoiminnan tuotot	925 869	890 087
Täydentävä rahoitus	5 085 700	4 996 852
VOIMAVARAT YHTEENSÄ	24 908 190	24 783 069
MENOT	2008 euroa	2007 euroa
Toimintamenot	17 774 842	18 032 571
Henkilöstömenot	8 609 697	8 408 194
Kirjastoaineisto	600 803	691 730
Elektronisten aineistojen lisenssit	3 189 691	2 986 905
Tilakulut	4 108 931	4 238 279
Muut kulut	1 265 721	1 707 464
Maksullinen palvelutoiminta	723 444	797 934
Henkilöstömenot	387 263	461 493
Muut kulut	336 181	336 441
Täydentävä rahoitus	2 525 145	2 726 996
Henkilöstömenot	1 432 066	1 109 686
Muut kulut	1 093 079	1 617 310
MENOT YHTEENSÄ	21 023 431	21 557 502

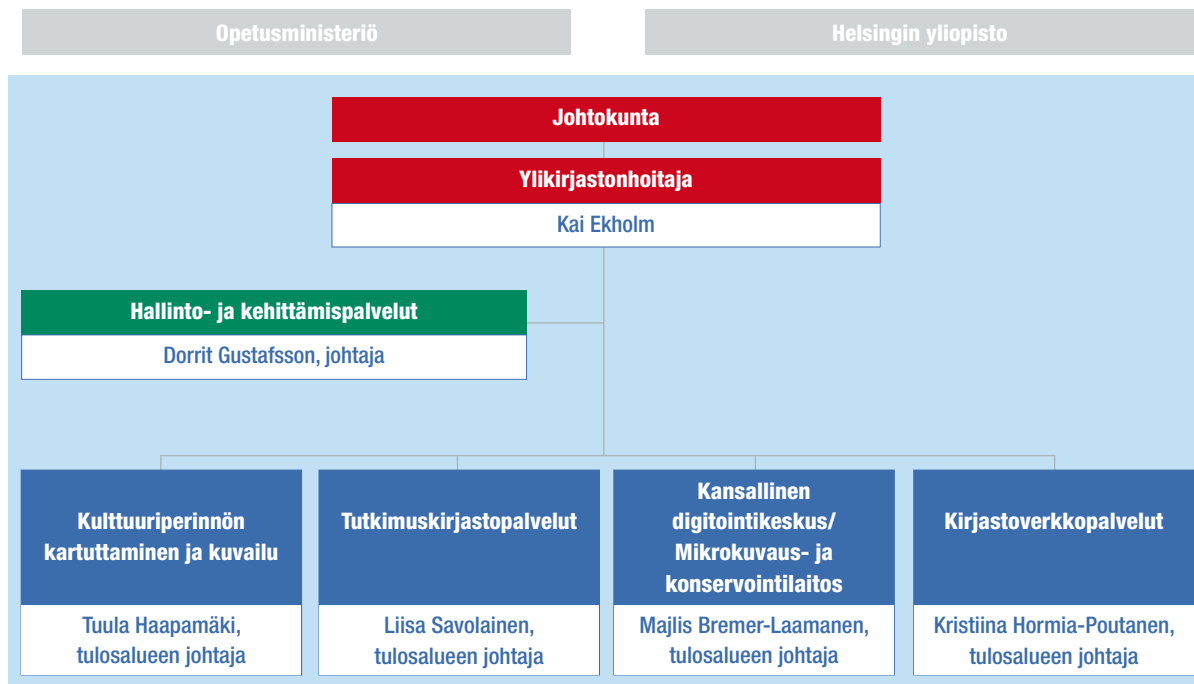
Menot kululuokittain, yhteensä 21,0 miljoonaa euroa

Henkilöstömenot	50 %	10 429 026 €
Tilakulut	20 %	4 258 191 €
Elektronisten aineistojen lisenssit	15 %	3 189 691 €
Muut kulut	12 %	2 545 720 €
Kirjastoaineisto	3 %	600 803 €

Kansalliskirjaston organisaatio ja johtajat

31.12.2008

Kansalliskirjaston johtoryhmä

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm

Jäsenet

Tulosalueen johtaja Majlis Bremer-Laamanen
Hallinto- ja kehittämisspalvelujen johtaja Dorrit Gustafsson
Tulosalueen johtaja Tuula Haapamäki
Kehittämisjohtaja Juha Hakala
Tulosalueen johtaja Kristiina Hormia-Poutanen
Kirjastonhoitaja Irma Reijonen, henkilökunnan edustaja
Tulosalueen johtaja Liisa Savolainen

Kansalliskirjaston johtokunta

1.8.2007–31.7.2010

Puheenjohtaja

Dekaani, professori Hannu Niemi, Helsingin yliopisto

Jäsenet

Kirjastotoimen johtaja Maija Berndtson,

Helsingin kaupunginkirjasto

Dosentti Ilona Herlin, Koneen Säätiön

varapuheenjohtaja

Filosofian lisensiaatti Sakari Katajamäki,

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta

Pääsuunnittelija Esa-Pekka Keskitalo,

henkilökunnan edustaja

Dekaani, professori Ulla-Maija Kulonen,

Helsingin yliopisto

Kustannusjohtaja Leena Majander,

Kustannusosakeyhtiö Otava

Tietopalvelupäällikkö Ulla Ohvo,

Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu

Tietopalvelupäällikkö Elisa Paavilainen,

Suomen ympäristökeskus

Kirjastonjohtaja Jarmo Saarti,

Kuopion yliopiston kirjasto

(varapuheenjohtaja)

Erikoistutkija Markku Suvanan,

opetusministeriö

Ministeri Antti Tanskanen

Professori Kristiina Wähälä,

Helsingin yliopisto

Johtokunnan esittelijänä toimi ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm,

asiantuntijana kirjastoverkkopalveluiden johtaja Kristiina

Hormia-Poutanen ja sihteerinä hallinto- ja kehittämis-

palvelujen johtaja Dorrit Gustafsson.

Kulttuuriperintörahaston hoitokunta

Puheenjohtaja

Professori Aili Nenola

Amerikka-kirjaston neuvottelukunta

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm

Slaavilaisen kirjaston neuvottelukunta

Puheenjohtaja

Professori Arto Mustajoki

Kansallisen luetteloinnin ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Johtaja Tuula Haapamäki

FinELib-ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Rehtori Mauri Ylä-Kotola,

Lapin yliopisto

Linnea2-ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Ari Muhonen,

Teknillinen korkeakoulu

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän

verkkopalveluryhmä

Puheenjohtaja

Professori Markku Löytönen,

Helsingin yliopisto

Kansallinen vuorovaikutus ja yhteistyö

Organisaatiot ja elimet

DigitalMikkelin ohjausryhmä

eKAM (e-kirjasto, arkistot, museot), työryhmät

Ephemera-hankkeen ohjausryhmä

FinELib-ohjaus- ja konsortior ryhmä

FinnOA-ryhmä

FinnOnto-projekti (suomalaisen semanttisen

webin ontologiat)

HAKA-projekti (hakemistot käyttäjähallinnossa)

Helsingin yliopisto

- atk-neuvottelukunta
- elektronisen aineiston säilyttämisen organisointityöryhmä
- julkaisuneuvottelukunta
- keskustakampuksen kirjastotoimikunta
- keskusvaalilautakunta
- kirjasto- ja tietopalvelutoimikunta
- kirjastolaitoksen työryhmiä
- tietohallintostrategiaryhmä
- keskustakampuksen eri tiimit

Helsingin yliopiston collegio

Kansallinen digitaalinen kirjasto

- seurantaryhmä
- ohjausryhmä
- saatavuusjaos
- pitkäaikaissäilytysjaos
- tekninen asiantuntijaryhmä
- asiantuntijaryhmät

KATVE-ryhmä, Kansalliskirjaston tietopalvelualan verkkostandardityöryhmä
 Kirja-EDI-työryhmä (kirja-alan yhteistyöelin)
 Kirjastoalan tekijänoikeustyöryhmä
 Kirjastojen digitointiohjelma
 Kirjastot.fi -portaalin ohjausryhmä
 Kokoelmakarttahankkeen ohjausryhmä
 Linnea2-konsortion ohjausryhmä, työryhmät ja asiantuntijaryhmät
 Luetteloinnin kansallinen ohjausryhmä
 MichaelPlus-hankkeen kansallinen ohjausryhmä
 Mikkelin seudun yliopisto- ja korkeakoulutoimintojen neuvottelukunta
 Mikkelin yliopistokeskuksen johtoryhmä ja työryhmät
 Opetushallituksen informaatio- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta
 Opetusministeriö
 - sukukansojen tukiohjelman kirjastoyhteistyö
 - Suomen Venäjä -tietopalvelun suunnitteluprojekti
 - joukkoviestinnän arkistointiprojektin ohjausryhmä
 - RAKE (Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen) ohjausryhmä
 - projektiryhmä
 Suomen musiikkikirjastoyhdistys
 Suomen tieteellisen kirjastoseuran hallitus ja työryhmät
 SVY:n (Suomen virtuaaliyliopiston) johtoryhmä
 Sähköinen e-arkisto -työryhmä
 Talle ry
 Tiedonhallinnon oppimateriaalihanke
 Tietohuoltokomitea
 Varastokirjaston johtokunta
 Yksityisarkistorekisteri YKRI
 Yliopistokirjastojen neuvosto
 Yliopistokirjastojen neuvottelukunta

Kansainvälinen vuorovaikutus ja yhteistyö

Järjestöt ja elimet

Bibliotheca Baltica, Itämeren maiden kirjastojen yhteistyöelin
 CDNL, Maailman kansalliskirjastojohtajien yhteistyöelin
 CENL, Euroopan kansalliskirjastojen yhteistyöelin
 CERL, Euroopan tieteellisten kirjastojen konsortio
 Cobra +, Euroopan kansalliskirjastojen

projektiyhteistyön koordinointielin
 Dublin Core Metadata Initiative,
 Dublin Core -standardin kehittäjäryhmän ja johtoryhmän jäsen
 eIFL (electronic information for libraries)
 ELAG, European Library Automation Group
 Endeavor Users Group,
 osallistuminen useaan työryhmään ja European Endeavor Users Group, hallituksen jäsen
 EROMM, European Register of Microform Masters
 The European Library - Euroopan kansalliskirjastojen portaali
 European ICOLC, Kansainvälinen kirjastokonsortioiden koalitio
 IAML kansainvälinen musiikkikirjastojen liitto
 IASA äänitearkistojen kansainvälinen järjestö, pohjoismaisen osaston vetäjä
 ICA – Kansainvälinen kartografien järjestö
 IFLA, kirjastojen maailmanjärjestö, osallistuminen useaan jaostoon ja työryhmiin
 IGELU – International Group of Ex Libris Users, jäsen eri ryhmissä
 IIPC – International Internet preservation Consortium
 ISO, kansainvälinen standardointijärjestö, osallistuminen useisiin työryhmiin
 ISSN Governing Board, kansainvälinen ISSN-keskus, varapuheenjohtaja
 Journal of Archival Organization, toimituskunnan jäsen
 Kausijulkaisujen kansainvälinen standardinumerointi (ISSN) – verkosto, johtoryhmän jäsen
 Kirjojen kansainvälinen standardinumerointi (ISBN) – järjestelmä, uudistamistyöryhmä
 Kustantajien neuvottelukunnat, Elsevier, Nature, Blackwell, Springer
 LIBER, Euroopan tieteellisten kirjastojen liitto
 MichaelPlus – muistiorganisaatioiden kansallinen ja eurooppalainen portaali
 MinervaEC – Ministerial Network for Valorising
 NISO, US National Information Standards Organisation
 NORON, pohjoismaisten valtion- ja kansalliskirjastojen johtajat
 OCLC – Online Computer Library Consortium
 OPM:n Russianinfo-projektiryhmä
 SVUC – Scandinavian Virtual Union Catalogue, pohjoismainen virtuaalinen yhteisluettelo
 Uuden Seelannin kansalliskirjaston digitaalisen arkiston per review -ryhmä

Kansalliskirjasto

vaihde: (09) 1911

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@helsinki.fi

www.kansalliskirjasto.fi

Historiallinen sanomalehtikirjasto: digi.kansalliskirjasto.fi

Kansalliskirjasto-lehti: www.kansalliskirjasto.fi/lehti

Kulttuurikalenteri: www.kansalliskirjasto.fi/kalenteri

National Library of Finland Bulletin: www.kansalliskirjasto.fi/bulletin

Pelasta kirja -kampanja: www.kansalliskirjasto.fi/pelastakirja

Verkkokauppa: www.kansalliskirjasto.fi/kauppa

Vuosikertomus: www.kansalliskirjasto.fi/vuosikertomus

Päärakennus

käyntiosoite: Unioninkatu 36, Helsinki

postiosoite: PL 15, 00014 Helsingin yliopisto

- Tutkimuskirjasto
– asiakaspalvelu, kk-palvelu@helsinki.fi, p. (09) 191 23196
- Hallinto- ja kehittämispalvelut
- Kahvila Unicafe Rotunda, p. (09) 191 22748,
rotunda@hyy.fi

Mikkelin toimipiste

käynti- ja postiosoite: Saimaankatu 6, 50100 Mikkelä

vaihde: (015) 202 31

- Kansallinen digitoitikeskus / Mikrokuvaus- ja konservointilaitos

Vallilan toimipiste

käyntiosoite: Teollisuuskatu 23, Helsinki

postiosoite: PL 26, 00014 Helsingin yliopisto

- Kirjastoverkkopalvelut
- Kulttuuriperinnön kartuttaminen ja kuvailu

Vuosikertomuksen toimitus

Kansalliskirjasto / viestintä

Toimittaja: Anne Nikula

Kuvatoimitus ja tuotantosuunnittelu:

Tuula Korhonen

Visualisointi ja taitto: Marjaana Kinnermä

Painopaikka: Oy Trio-Offset Ab, Helsinki 2009

ISSN (painettu julkaisu) 1797–7320

ISSN (verkkojulkaisu) 1797–7304

HELSINGIN YLIOPISTO

